

Obala

Enodejanka o čisto navadnih ljudeh

Srečen konec sveta!

Malo metafizike nikdar ne škodi.

Ljubezen je vesolja dih.

Pljuča tlijo v večnih plamenih.

Toliko za uvod.

Liki

Zdravnik

Vojak

Karateist

Vzgojitelj oziroma borzni špekulant

Kmet

Karateistova hči

Karateistova žena

Vojakova žena

Leviatan, morska pošast

*

Poletje. Večer ob obali. V ozadju črički in pljuskanje valov. Noč je že padla. Po klopeh okoli težke mize iz borovega lesa sedijo vojak in njegova žena, karateist in njegova žena, njuna hči ter zdravnik. Vse ženske pijejo belo vino, moški najbolj običajno pivo. Pred karateistovo hčerko je prazna skodelica kave. Na mizi je še peščica kavnih skodelic in praznih kozarcev, konjak, pelinkovec, vrč vode, polovica limone in nož, arašidi in trizobi svečnik. Ta je edini vir svetlobe.

ZDRAVNIK, *moškima*: Ej, mi trije imamo vsi skupaj že sto petdeset let. Na to se pije!

Vojak in karateist se režita. Zdravnik odreže tri tenke rezine limone, jih pazljivo dene v skodelice za espresso in čeznje naliije konjak.

ZDRAVNIK: Upam, da vesta, da se takele stvarce pije z levo roko in s privzdignjenim mezincem.

VOJAK: Na nas!

VSI TRIJE MOŠKI: Na nas!

Vsi trije naredijo požirek. Skodelice držijo za ročajček in pijejo po zdravniško. Karateist se nakremži.

ZDRAVNIK: Kaj, premočen alkohol ali tvoja roka?

KARATEIST: Ma roka. Bom naredil kakšno skleco, da vidim, če je zlomljeno.

KARATEISTOVA HČI: Da ne bi slučajno.

Karateist se postavi v položaj za sklece.

ZDRAVNIK, *resno*: Ej, ne nori.

KARATEIST, *raje ne tvega in se usede nazaj*: Ja res, če je zlomljeno, ti pri skleci odlomek kosti pogleda ven. Vidiš, kako štrli in veš, da je zlomljeno.

VOJAK: Ane, kak štos, včasih sploh ne čutiš bolečine. Zadnjič sem na Kosovem nekaj ur čutil, da imam v škornju trn. Nekam smo šli umirit zadeve in nisem imel časa, da bi ga izdrl. Potem sem malo pozabil vse skupaj, ker smo jedli, potem sem šel na stražo in levo desno. Zvečer si sezuвам škorenj in ne gre, pogledam kaj mu je in vidim, da je pribit na stopalo z manjšim žebljem. Tako veš, ene dva centi sem ga imel v mesu. A si predstavljata, da bi pogledal skoz, to bi bilo šele smešno.

Vsi trije se režijo, ženske zmajujejo z glavo.

VOJAKOVA ŽENA: Pazi malo nase, ljubi. A je normalno, da me bolj skrbi zate kot za otroke?

VOJAK: Kako naj jaz vem kaj je normalno? A kaj je res s tvojo roko, stari?

KARATEIST: Ja klasika, strešnik sem razbijal.

KARATEISTOVA HČI : V Križu menjamo streho, pa je hotel preizkusiti, če so strešniki dovolj močni.

VOJAK, *se reži*: Očitno so, stari.

KARATEIST: Res postajam star, stari. Ma v življenju se mi ni zgodilo, da bi se poškodoval med razbijanjem strešnika.

ZDRAVNIK, *se reži*: To očitno res nisi bil čisto pravi. Kolikokrat si na našo pobudo pijan ko klada prepolavljal opeke, strešnike, drva ... *Skomigne*. Pri petdesetih človek čuti, da ni več isti.

VOJAKOVA ŽENA, *rahlo osuplo*: Čakajte, ma to vi resno?

ZDRAVNIK: Smrtno resno. V zlatih letih je bila glavna zabava pitje piva s sadjevcem, veš. V eno veliko pivo zliješ en pošten srbski sadjevec, spiješ ene štiri, pa si dober. Potem pa gledaš tega norca, ki ti gre prelamljat opeke. Da bi se malo stregnil, a razumeš? Ampak najraje ima strešnike.

KARATEIST: Vsako jutro namesto kave razbijem vsaj dva. Ma to je krasno poživljajoča razvada.

VOJAKOVA ŽENA: Ampak to tudi nekaj stane ...

KARATEIST: Saj jih bom zdaj imel na zalogo s stare strehe. Malo bodo krhki, pa dobro, očitno nisem več v najboljših letih. Prej sem jih dobival od kolegov, ki so menjali streho. Kakšen se že najde. Dobro, v skrajnem primeru kupiš malo strešnikov in opek. Vedno dobro dene duši.

ZDRAVNIK: Ja starajo se strešniki, mi pa z njimi. Zato pa pijemo.

VOJAK: Zdravnik pa tak.

ZDRAVNIK: Vsi zdravniki pijejo. Kaj pa naj z vsemi DHP? Aja, to so darila hvaležnih pacientov. Kapitan nekih čezoceank mi prinese vrhunski viski, nek Primorec tisto ta pravo, dišečo viljamovko, ki jo kuha njegova nonna, neka revna starka krasno rakijo. Saj bi zavrnil, pa ne moreš tako užaliti ljudi. Najraje imam brinjevec. Dva različna dobivam: enega od tiste drobne gospodične, ki je takole po temenu že malo siva, drugega od nekega kmeta. Dobri ljudje so to. Pa še to: ni ga zdravila čez brinjevec. Vsaka viroza, vsaka slabost, požirček, pa mine. To na dolgo in široko razlagam tujim doktorjem, pa mi ne verjamejo. Saj jaz tudi nisem pristaš alternativne medicine, ampak žganje ni alternativa. *Smrtno resno*. Recimo ne, enkrat

sem imel v ambulantni bolnika z groznimi prebavnimi motnjami. Zvijalo ga je še pa še. Eno uro po njegovem obisku prime še mene: slabo mi je bilo v tri krasne, komaj sem se obdržal na kolesu na poti iz Kliničnega domov. Pridem domov, ura je ene deset dopoldne, pa si rečem, nič, kaj zdaj? Najbolje, da popijem požirček brinjevca. Pa ravno pasalo mi takrat ni, a veš. Spijem ene tri dolge požirke, nakar grem spat. Zbudil sem se okoli dveh popoldne, pa pogledam okrog sebe, ni mi bilo čisto jasno, kaj se dogaja. *Zamahne z roko.* Ko nov. Brez najmanjših bolečin. Pa si rečem, nič, kaj zdaj? Nakar skočim na kolo in op, na Katarino. *Z nasmeškom.* Prej sem se pa vlekel tistih deset minut do doma.

VOJAK, *se reži*: Gospod doktor na bolniški.

KARATEIST: Lepo je tebi.

ZDRAVNIK: Glej, najbolje je biti čisto navaden človek. Pošten, načelen, ne reven, ne bogat. Pomagati kolikor se da, sicer pa ubirati svojo pot. Se pobrigati za druge in znati poskrbeti zase. Imeti šibke točke, vendar ne preveč. To ti je življenje! Zato pa srkam tele šnopčke, ko sem na dopustu. Kdo mi brani in komu delam s tem slabo? Nikomur, sebi kvečjemu dobro. Saj jih ne pijem med odmori v službi. Pa tudi če bi jih, bi bil še vedno na boljšem kot sodelavci, ki iščejo Pokemone pod mizami v pisarni in pod posteljami na oddelku. Tem je res odklenkalo, kaj naj rečem. Čuden je ta svet, na zveličanje tako ne gre upat. Zato je treba le po malem biti in piti, pa se zdi vse v redu.

KARATEIST: Ma svet se vrti vedno hitreje.

ZDRAVNIK: In vedno bolj poševno. Nekega dne bomo vsi popadali z njega.

KARATEISTOVA HČI: Pravijo, da je to v bistvu zaradi orjaških kuščarjev, ki so preživeli izumrtje dinozavrov. Oni vladajo svetu! Lahko se naredijo nevidne ali pa prevzamejo človeško telo. Če se vam včasih zazdi, da je kakšen vpliven politik podoben kuščarju, se ne motite. To je zato, ker verjetno kuščar tudi je.

VOJAK, *zadržujoč smeh, karateistovi hčerki*: A veš, velik je ta svet. Včasih lep, vedno krut. Saj nič ne moreš. Leta sem se trudil, da bi pomagal, pa kaj sem naredil? Nič. Kvečjemu poslabšal sem zadeve. Vojna je vedno bila in vedno bo. In ta svet je vedno bil tak in enkrat bo boljši, samo ne vem kdaj. Ma ... stvari se nabirajo vkup in enkrat bo preveč. Bo počilo, veš. Nič ne moreš. To so pač ljudje. Ne nujno človek, ljudje. Ti si samo svoje mesto najdi. In ga brani z orožjem in s pestmi. Ne napadaj, ne vzemi, a brani kar je tvoje. Zato je borba ključna stvar. In lepa, lepa je lahko.

KARATEISTOVA HČERKA, *se namršči*: Ampak najpomembneje je upati. Verjeti. Jaz hočem spremeniti svet. In ničesar ne bom branila, ker ničesar nimam za svoje.

VOJAK, *smeje*: Ti rada sanjaš. Ti pišeš pesmi.

ZDRAVNIK: Osebnost jih ne razumem. Očitno nisem tako pameten, kot mislim, da sem.

KARATEISTOVA HČI: Noben ni tako pameten, kot misli, da je. Ampak pesmi niso namenjene razumevanju.

ZDRAVNIK: Glej, ne bom se delal pametnega.

KARATEISTOVA HČI: Saj se ti ni treba. Poezija je poezija takrat, ko se v tebi nekaj zgane. Ne razumeš prav dobro, kaj se je zgodilo. Ker tega ne moreš razložiti. Le molčiš. Branje poezije je vživljanje sebe v subjektivno. Gre se torej za dvojno subjektivnost: tvojo lastno in neko tujo. Kar je subjektivno, pa je tako ali drugače vedno nerazumljivo.

KARATEIST, *po krajšem razmisleku*: To je tako kot mantre. Razum ima svojo mejo, in za njim se začne iracionalno. In velika umetnost je iracionalni presežek racionalnega, potem ko racionalno preseže nagonsko! To je tak krog, ki se začne in konča z iracionalnim, ampak z drugačnim iracionalnim. Tako ali drugače je vse krog in vse kroži ... Saj obstajajo slikarske tehnike in verzologija in ne vem kaj še. Samo s tem pač nisi umetnik ...

KARATEISTOVA HČI: Zato se sprašujem, če kritika umetnosti ne zgreši bistva. Že to, da obstajajo objektivna merila za ocenjevanje subjektivnega, je paradoks. Tudi v psihologiji. To še ne pomeni, da ocenjevanje subjektivnega nima smisla. Kritika bi morala le priznati, da je prav toliko subjektivna kot je subjektivno delo na tapeti. Lahko bi bila objektivna, recimo z ocenjevanjem pravilnosti metrične sheme, kar pa je pri večini moderne in sodobne poezije še toliko bolj nesmiselno, ker je verz prost in ritem prav tako subjektiven. Enako velja, na primer, za sodobno slikarstvo ali kiparstvo, ker se nenehno rojevajo nove tehnike in materiali, oblike in snovi. Dejansko objektivna kritika, če je takšna sploh lahko, bi, kot pravim, zgrešila subjektivno jedro umetniškega dela in kot taka spadala pod in ne nad njega, kamor se tako rada postavlja.

Tišina. Vojak se praska po nosu. Zdi se, da nihče ne ve, kaj naj bi rekel.

ZDRAVNIK: A veš, da smo ob tvojem rojstvu jedli gumbke in jih poplaknili s pelinkovcem. Vsak je strgal vse gumbke s srajce, pomešali smo jih kot solato, da ne bi imeli vsi istega okusa, in goltali. Pelinkovec imam, nazdraviva. V spomin! Ni je večje poezije, kot so spomini.

KARATEISTOVA HČI: Spila sem že pet popravljenih kav, ampak naj ti bo. Na ljubezen! Na življenje! Na roje kobilic, ki vršijo prek afriških savan! Na poezijo! Baudelaire je največji svetovni filozof, ker je zapisal, da je edina rešitev opijanje. Potem bom šla hodit po vodi.

Zdravnik odreže dva krljca limone. Položi ju v kavni skodelici in prelije s pelinkovcem.

ZDRAVNIK: Ti si pijana od kave, ne od konjaka. Ampak glej, zdaj, ko si že mlada ženska, lahko popivaš z nami.

KARATEISTOVA HČI, *se teatralno prikloni*: Kakšna čast, o velespoštovani!

ZDRAVNIK: Na omamljanje!

KARATEISTOVA HČI: Na omamljanje!

Trčita, izpijeta požirek.

Pride vzgojitelj v vrtcu oziroma borzni špekulant. Ta se že prihajajoč reži na vsa usta.

VOJAK: O stari moj, jebem ti mater!

Navdušen vstane in ga uklešči v medvedji objem. Vzgojitelj se odkašlja. Še vedno se reži brez besed.

VOJAK, *na ves glas*: Ja lej ga no, kje si mi ti, stari!

KARATEIST, *malce nejevoljno, a muzajoč se*: Ježeš.

ZDRAVNIK: Ljubi, sosedje spijo.

VZGOJITELJ: Evo me!

VOJAK: Ti si moj kraški lisjak.

VZGOJITELJ: Tvoj kraški lisjak!

ZDRAVNIK: A boš malo konjaka? Pelinkovca?

VZGOJITELJ: Ne, ne, bom kar pivo.

ZDRAVNIK: Dobiš, ampak prej pa malček konjačka no. Ajde. A si moški ali nisi?

VZGOJITELJ: Ne bi no ...

ZDRAVNIK: Boš, boš, malo, da probaš.

Natoči njemu, ostalim in sebi. Karateistova žena odkima v zavrnitev.

KARATEIST: Ta bi nas rad opijanal. Kako naj bom potem *človek*?

KARATEISTOVA HČI: Saj nisi človek. Ne človek, ne žival, ne božanstvo, ne satan. Lebdiš nad zgodovino in tvoj meč bo rezal mejo med dobrim in zlim.

KARATEIST: Ampak jaz se z vadbo vsak dan trudim najti in zgraditi močnega človeka v sebi.

ZDRAVNIK: Ne seri. Človek si, to ti lahko jaz povem, medicino sem študiral. Pa močen tudi, saj si nabit kot omara moje hčere.

KARATEIST: Kje pa je tvoja hči?

ZDRAVNIK: Najbrž nekje pije. Na človeštvo!

VSI OSTALI, *izvzemši vojaka in obe ženi*: Na človeštvo!

VZGOJITELJ, *se spači od žganja*: Ampak jaz spijem samo dva kozarčka žganja na leto.

ZDRAVNIK: A točno dva? To ni zdravo.

VZGOJITELJ, *prestrašeno*: A misliš, da je preveč? Saj vem, kadilec sem in grešnik, ker vsak dan jem čevapčiče.

ZDRAVNIK: Mislim, da je premalo. Človek si mora redno razkuževati notranje organe.

VZGOJITELJ: Aja no ah! Ampak, no, meni je to malo premočno. Ampak cocktaile, to imam pa rad. A to šteje?

Si prižge cigareto.

ZDRAVNIK: Ne, to je za pičke. Preveč sladkorja, vso razkužilo se raztopi.

KARATEISTOVA HČI: A bo kdo cachaço?

VOJAK: A kaj je to?

KARATEISTOVA HČI: Brazilsko žganje iz trsnega sladkorja. Takega v Evropi ne dobiš.

VOJAK: A res? *Spoštljivo pokima.* Evropa je itak ko ena izmed tistih belih cuckov, ki ves čas lajajo. Saj so luštni no, samo za nobeno rabo, pa zajedljivi ko sama smrt, kdo jih bo gledal.

KARATEISTOVA HČI: Saj večina stvari ni za nobeno rabo in večina dežel je ko mali beli cuki.

VOJAK: Noži recimo, e, noži so ena redkih koristnih zadev. A imaš rada nože?

KARATEISTOVA HČI, *z elanom*: Odkar sem imela sedem let jih obožujem.

VOJAK, *zagnan*: Si zbirateljica?

KARATEISTOVA HČI, *iz notranjega žepa vetrovke potegne manjšo steklenico, polno zlato-bronaste tekočine*: Nimam dovolj denarja. Noži so drag štos. *Natoči vsem razen vojakovi ženi, ki topo gleda in svoji mami, ki le odkima in se nasmehne.*

VOJAK: O, jaz pa vem, kaj ti bom dal za rojstni dan!

KARATEISTOVA HČI: Na nože!

VSI PIVCI: Na nože!

Vsi nekaj trenutkov vonjajo. Izpijejo požirek. Nato še enega. Gledajo se v tišini.

ZDRAVNIK: Ni slabo. Kot kakšni tisti dimljeni viskiji.

VZGOJITELJ: Ja ja res, kot tisti dimljeni, ja.

KARATEIST: Ja ljubica! Ti si tako krasna! Krasna kot barva tega božjega nektarja!

VOJAK: Ne vem no. Jaz nisem za te dimljene hece. Ampak veš kaj, diši. *Premor, izpije do dna.* Ah. Naslednjič ti pokažen tri prijeme za ravnanje z noži. Potem jih lahko vadita doma s fantom. Da ti pride v kri. Med vadbo se lahko tudi mirno pogovarjaš, razumeš? Cak cak, ti samo lepo izvajaš tri naučene primere enega za drugim, še pa še pa še, ko mantre, stara. Borba s hladnim orožjem je ples. In potem, ko enkrat pride napadalec, se roka sproži sama. Pa tudi nobena znanost ni to: jaz pokažem, ti delaš. Ker res, poslušaj. Takole neoborožena ne moreš hoditi tam zunaj. Saj sem ti rekel, da je ta svet vse bolj poln norcev. Samo vprašanje časa je, kdaj se komu odpelje. Samo oborožen človek je zares človek.

KARATEISTOVA HČI: To je poezija.

VOJAK: Pesem noža, da. Ni je iste. A veš, večina borilnih veščin brez orožja izhaja iz borilnih veščin z orožjem. Najprej je bilo orožje, potem golota. Najprej kamen ali palica v roki, potem pest, če ti nasprotnik izbije asa iz roke.

KARATEIST: Najprej sabljanje, potem karate. Najprej jajce, potem kura. Ker kako naj nastane kura, ne da bi bila prej v zarodku? Zarodek se že lahko razvije iz nekih celičnih eksplozij, v katere se ne bi natančneje spuščal. Kura pa se ne more kar cela, vsa zeleno-rumeno-rdeča in lepo rejena, pojaviti kar na lepem kot po Velikem poku. A je priletela iz nebes ali kaj? Nebesa, to bi še šlo, ampak kaj, ko kure ne znajo leteti. Torej jajce, potem kura in basta!

VOJAK: Ja, no, recimo, koga to še briga? Ampak poslušaj, mala, borba, to je nekaj čudovitega. Ne govorim o pretepu, eden drugega malo pribije, ne da bi imel najmanjši pojem od pojma, in stvar je končana v dveh minutah. To je brez veze. Ko greš ti pripravljen proti nekomu, ki je pripravljen, je to druga zgodba. Čista estetika. Začutiš starodavne atome, ki plujejo in eksplodirajo v tvoji krvi.

VOJAKOVA ŽENA: Lepo je, ja. Hčerka zdaj sablja. Dobro ji gre. Prvič jo je peljal, ko sem bila jaz v bolnici. Potem pa ni hotela nehati.

VOJAK, *ponosno in glasno*: Seveda ji gre. Za to moraš imeti smisel za lepoto in plemenito srce. In moč! In ritem! *Karateistovi hčerki*. Tebe pa vzamem v uk in ti pokažen par fint. Bil sem namreč eno popoldne, tam deset let nazaj, na tečaju pri nekem tipčku iz Bornea. Iz Kalimantana, torej Indonezijec, sicer animist. To so tisti, ki imajo mogoče še kaj pojma o svetu. Bil je Dajak, ki naj bi bil sicer kristjan, ampak je v bistvu praktikant Kaharingana. Kaharingan pomeni življenje – tako se imenuje ta njihov prastari animizem. Dajaki so pač izvirni prebivalci Bornea, ki imajo tradicijo sekanja glav. Leta 2004 je bil tam v Indoneziji spor med muslimanskim delom prebivalstva in krščanskimi oziroma animističnimi Dajaki, dolga zgodba skratka. Dajaki so se uprli, in vlada je poslala nadnje vojsko – klasika pač. Ampak, preobrat! Dajaki so posekali tisoče glav indonezijskih vojakov. Ne vem, kaj se zdaj dogaja tam, teh Dajakov je itak premalo, da bi se bíli z muslimani v nedogled. Pa tudi podrobnosti ne vem, ker se je na Zahodu o vsem tem vsem fučkalo. In ta mladi Dajak je takrat kot slepi potnik pobegnil v obljubljeni deželo. Torej v Evropo, kjer nismo slišali niti 'mu' o tej vstaji. Gledal sem tuje in naše medije, a nikjer ni bilo niti najmanjšega člančiča. Tukaj se namreč o takih neumnostih ne govori, da ne bi slučajno motili notranjega miru Adamov in Ev ali skalili sliko sveta, ki je, Zahod bodi zveličan, zdaj civiliziran, lep in urejen. Če se pridno grebeš, se lahko poleti hodiš sončit na plaže, ki jih še pred sončnim vzhodom čistijo otroci. Ti se nato vdrejo v tla, kamor spadajo, kajne, morajo se, da beli angeli slučajno ne bi videli njihovih umazanih cap in obrazov in zob – ker te ljudje se za razliko od na smrt utrujenih Lipincev veliko in iskreno smejijo. Manj kot si pošten, lepše plaže si zaslužiš. *S pestjo udari po mizi in pomolči*. No, in ta tipček iz Bornea je bil res kralj. Pokazal nam je in rekel: zdaj pa delaj, stari. In videlo se je, da pozna prijeme iz prakse. Njihov način borbe se kliče Kali. Razlagal je, kako moraš bosti, da kri ne špricne, ker nočeš da špricne vate, mora mezeti, če nočeš ubiti, torej ciljaš veno in ne arterijo ... Pa kako blokiraš udarec, da nasprotnikov nož ne more zdrseti, pa kako režeš, če hočeš ubiti. Nekaj si zapomni: vsak nož je narejen za

rezanje, ne za zabadanje. Zabodeš, obrneš, potegneš. Zabodeš, obrneš, potegneš. Tako je rana večja in lažje izvlečeš rezilo. On ti to razlaga lepo mirno, ko da smo na tečaju rezanja zelenjave, ljudje pa so ga gledali, kakor da je skočil naravnost iz džungle. No ja, saj v bistvu je.

Vsi razen žene ga gledajo z zaprepadenim prisiljenim nasmeškom. Žena gleda obožujoče.

ZDRAVNIK: In, kako vbodeš, ne da bi špricnila kri?

VOJAK: Od strani.

Tišina. Vsi srkajo iz svojih kozarcev in se gledajo s strani.

ZDRAVNIK: Kje si bil torej zdaj zadnja leta?

VOJAK: Afganistan, Kosovo, Bosna. Lahko bi šel edino še v Libijo, med temi aktualnimi prizorišči. Ja. Smog in prah in kri. Ne bi o tem.

KARATEIST: In, tvoja naslednja misija?

VOJAK: Je tukaj. Misija prihaja k nam, stari. Čez par let ...

VOJAKOVA ŽENA: Malo si mora spočit. Sploh se ne ustavi.

VOJAK: Se ve, kdo je šef.

VZGOJITELJ: Mi moški bi morali ustanoviti sindikat. Sami nič več ne moremo.

KARATEISTOVA HČI: Ubožci.

VOJAK: A boste prišli enkrat k nam na pивce? A boste?

ZDRAVNIK: Pa naravno, prijatelj. Kako pa kaj Mitja?

VOJAK, *se reži*: On je zdaj fitnes trener na križarki. Fino mu je. To ti je fant.

KARATEIST: Počakaj, da se zaljubi. Do takrat pa malo s kakšno starejšo gospo ...

VOJAK: Pa to ne vem, mogoče, on nič ne pravi. Nikoli se ne hvali, a veš. Je pa pustolovec. Rad bi videl svet. Kdo ga pa ne bi. Potem si pa razočaran. *Karateistovi hčeri*. To ugotoviš. Saj je lepo, pa tudi drugje te imajo ljudje radi, če si le dovolj čudak. Ampak tudi če te imajo drugje radi, so tvoji le tvoji in tvoji so tukaj. A razumeš?

KARATEISTOVA HČI: Vzletela bom kot srebrno gnezdo in moje vejice bo razneslo na trinajst nebeških strani.

Pridno pijejo. Vzgojitelj prižiga cigarete.

ZDRAVNIK: A vi veste, kako sem jaz tega spoznal? *Pomigne na vojaka*. Tukaj tičim z Alešem in Andrej je na Obali praznoval petindvajset let. Pismo, pa kje je že to.

KARATEIST: Kje je Andrej.

Tišina.

ZDRAVNIK: Tu nekje z nami. Jaz verjamem v duhove.

KARATEISTOVA HČI: Jaz tudi, zato ker tu in tam kakšnega srečam. Vidim jih in vonjam, v starih hišah so ujeti med stenami in ne morejo naprej v naslednje sfere vesolja. Kakšno gorje. Zadnjič sem pri prijateljih v neki stari kamniti koči na deželi srečala pastirja. V bistvu sem ga najprej zavohala, dišal je po kozah. Dečko se je bil obesil pred sto štiriinpetdesetimi leti. Si lahko predstavljate, da hiša še vedno stoji in on je še vedno ujet med njenimi štirimi stenami, po vsem tem času.

ZDRAVNIK: Revež. Ja moja prababica recimo, si je bila zelo blizu z možem svoje sestre. Neke noči jo je okoli štirih zjutraj zbudilo trkanje. Šla je odpret, a ni bilo nikogar. Trkanje se je ponovilo; bilo jo je strah in ni marala odpreti še enkrat. Potem se je prišel poslovit v njene sanje. Ni razumela, potem pa je zjutraj zvedela, da je okoli štirih zjutraj umrl.

KARATEIST: A se spomniš, kako sva enkrat med žurom v študentskih letih sredi noči šla iskat vodo na pokopališče, ko tu še ni bilo napeljave? Bratje, glejte, ko sva prišla, so se tista stara, železna vrata škripaje začela odpirati sama od sebe, medtem ko je cerkev začela biti polnoč. Kot, da bi naju vsi mrtvi v zboru vabili na polnočni prigrizek. Brez heca. Potem si nisva več upala iti po vodo in sva raje šla na pivo.

KARATEISTOVA HČI: Kako sta pogumna. Jaz bi prav rada malo prigriznila z njimi ... Hvala bogu, da obstajajo prikazni.

ZDRAVNIK: No, jasno, sicer bi vsi po vrsti umrli od dolgčasa.

VOJAK: A niso zdravniki po navadi bolj racionalni, stvarni ljudje...

ZDRAVNIK: Ti že veš. Saj res, torej Andrej praznuje in meni je na ostrem kamnu na makadamu počila guma na avtu in nisem mogel nikamor. Pokličem Andreja in se želim opravičiti, da pač ne morem priti, pa pravi, da bo pome poslal dragega prijatelja, ki mu edinemu res zaupa. In naslika se on: približno v istih dimenzijah kot danes, samo gledal je še ene petkrat grše. Kako si res takrat gledal stari. Ko nek težek general.

VOJAK: Jasno, da sem te gledal, če te nisem poznal. Samo ne mi o generalih, stari, ti vsi zavaljeni sedijo na svojih stolčkih, ki se jih bodo oklepali do zadnjega diha. A pojma nimajo o ničemer, ker a veš, kako se ti v vojski kaj naučiš? Ko se potiš na terenu. Ko imaš vadbo in je zunaj štirideset stopinj in nekje v bližini slišiš tuljenje talibanov. Ti tipi niso bili nikjer, razumeš? A veš, kako vem? Ker sem videl. Ker jih poznam.

Tišina.

ZDRAVNIK: Spokali smo se v avto in bili celo vožnjo v grobni tišini. Nabijal je neke italijanske popevke, od katerih me je bolela glava, in grdo gledal. Pa imaš, prijateljstvo za naslednjo polovico življenja.

VOJAK: Na Obali postane vsak prijatelj, stari. To je ta vonj. To je ta veter. Mene vsi pravi Primorci poznajo. Zato pa zjutraj dolgo spim, če se le da. Malo se je že treba zabavati. Kaj pa nam preostane?

VOJAKOVA ŽENA: Že dragi, samo nisi povedal, koliko so tvoji prijatelji stari. Kakih petnajst let manj, srček.

VOJAK: Ti veverička moja.

KARATEISTOVA HČI: Tako zelo si želim biti veverica! Zadnjič sem zjutraj videla eno čisto črno in čisto drobno, s tankim repom na vrhu katerega se je majal črn cof. Cel ljubi dan tekaš in plezaš po vejah in vmes kaj poglodaš. A ni to lepo? Človek je čisto prepametna vrsta. To nas bo še pogubilo.

KARATEIST: Kako pa misliš spremeniti svet, ti pogumna moja hči?

KARATEISTOVA HČI: S poezijo. S kulturno evolucijo. Ljudje namesto soli v glavi potrebujejo zrele češnje. Izumila bom očala, s katerimi bodo sploh kaj videli. Potem bom odšla v drugo dimenzijo kot tista civilizacija, ki je zgradila bosanske piramide.

VZGOJITELJ: Čakajte malo. A vi nimate uši?

ZDRAVNIK: Ušivi smo vsi po svoje, kar brez uši.

VZGOJITELJ, *se strese*: Fuj, a ste vsi prepričani, da ste čisti? Vedno vprašam, ker sicer pač ne bi mogel v miru sedeti z vami, kot da je vse v najlepšem redu. Jaz priznam, pa dajte še vi: to je moj največji strah! Če jih kdo ima, naj se javi. Prosim. Nič hudega ne bo, samo lepo prijazno se bomo poslovili... *Momljaje v brado in begajoč z očmi*. V vrteu je hudič z ušmi. Kar vidiš jih, kako skačejo z glave na glavo in ležejo gnide. Bog pomagaj.

VOJAK: Kakšno bogastvo sem zapravlil nazadnje, ko je imela mala uši. Uši, to ti je posel! Uuu saj res, kake ribe lovijo policaji na meji s Hrvaško! Kake brancine prinesejo včasih v marino! Lepo rejene, pobegle iz gojilnice. Ti vrage vejo, kam it loviti, ker vejo, kje so gojilnice. Včasih spijejo kakšen kozarček ali dva z domačini na barkah, potem vzamejo dekleta na gumenjak in jih zapeljejo en krog do Italije, da ne bi nadrejeni porajtali, da so preveč na mestu. Potem jih odložijo, naložijo kake druge punce, zvečer pa v kafano z enimi, z drugimi ali z obojimi. Fino se imajo ti fantje.

KARATEIST: Ja kaj pa ti počneš v vojašnici?

VOJAK: Ma to sta dve različni rasi, vojak in policaj. En ima jajca, drug ne. Ja malo vadim tvoje prijeme; samo pri karateju je hudič, ker te uči zaustaviti udarno moč, ko se dotakneš nasprotnika. Več let sem rabil, da sem se otresel tega refleksa. Ker to je podzavestno, stari ... *Pomolči in pristavi*. Nesrečni smo pa res.

KARATEISTOVA HČI: Če si človek, je najbolje biti osamljen kmet. A si vi sploh predstavljate, kaj pomeni živeti od dobre zemlje in golih rok?

ZDRAVNIK: Najhujši so ti preklemanski farmacevti. Kakšne dobičke pobirajo na račun bolnih. Sramota. A veste, da imamo v bolnici še vedno ščurke?

VOJAKOVA ŽENA: Ma kaj niste ravno prenovili oddelka?

ZDRAVNIK: Boli to ščurke.

VZGOJITELJ: Kakšen križ je s tem alkoholom. Mозeg mi je deluje več. Novo punco imam, veste. Ne morem si privoščiti uši.

VOJAK, *se reži*: Ti si pravi roker, stari! *Izpije svoj kozarec na dušek.*

Pride sosed kmet.

KMET: Žíveli!. Sosedje, pa ne povabite! A mislite, da kmetje ne marajo veselice ali kaj? Ne marate deliti pijače, da bo več za vas ostalo! Sosedje pač a? *Se divje krohota.* Jaz pa pridem, a veste, zakaj? Ker vas imam rad, srca moja kravja!

VZGOJITELJ: Kikiriki, nočka prihaja!

KARATEIST: Grmí!

KARATEISTOVA HČI: Mogočne sile se zgrinjajo nad nami! O, konec je blizu! *Tišje.* Še dobro, da ste z nami, gospod kmet.

ZDRAVNIK, *mirno*: Sosed moj dragi, sedi no tu ob moj bok. Kako kaj oljke in ovce in čebelice?

KMET: Proti oljčni muhi se borim že od konca vojske dalje. Lani je vse pobrala. Vsi špricajo ko nori, zeleni oblaki strupa se dvigajo ob Obali. Pa ne le ob morju, povsod, valijo se prek gričev in se prepletajo med vitice vinogradov, plazijo se prek planjav in si utirajo pot v najbolj skrite kотиčke sveta. Ampak moje olje je slovensko ekološko hladno stiskano olje! Moj ponos. Ravno prav je sladko-grenko. Malo grenko mora biti, če ni, je kot sladkan med. Špricam ga le z biološkim škropilom, ki me stane osemdeset evrov na liter, prijatelji, pa petsto pet oljk imam v nasadu. A če ne špricaš, se ne splača niti pobirati, toliko so gnile in objedene olive. In to je vse neka nova golazen, ki je sto let nazaj še ni bilo. Bolj kot je svet razvit, več čudnih bolezni in mrčesa razsaja. Prodajam pa jasno za male denarje, sicer sploh ne prodam. Ovce mi kosijo travo. Čebelam letos ne paše vreme, to je slab znak za oljke. Bomo videli. Vreme dela več čudežev kot Jezus in Marija skupaj! Ne samo čebele, ovce in vse gozdne zveri, človek je še najbolj občutljiv na vreme. Ah, kakšne glavobole ima moja žena pred dežjem! Ampak pije pa samo penino in vodo. Pravi, da ji penina najboljše pomaga proti glavobolu. Par kozarčkov, pa gre vse preč in spet je ko ptičica, ko se ženi. To so veze, a veste, steklenico dobiva za pol cene ker se poznamo z vinarji, potem pa naročava cele palete. Z mano ni heca: kmet sem, gospod in poet!

KARATEISTOVA HČI: Ljudje so včasih tako naporni.

KMET: Zaradi vremena.

KARATEIST: In lune, če smo že pri tem. Ob zadnji polni naju je s hčerko zbudila svetloba vzhajajočega sonca. Nekje v grmovju sva skupaj božala družino ježev, ki so besno pihali. Še mleko sva jim prinesla.

ZDRAVNIK: Sta pa res oče in hči. Mesečnika, torej!

VZGOJITELJ: Kdo pa ni mesečnik, lepo vas prosim. Samo nihče ne prizna. Ker nikoli nihče ničesar ne prizna, vam povem. To vem zaradi uši. Vsi paglavci se mi kakšnih pet mesecev praskajo po glavi, preden stopi do mene majka in opozori, da ima njihov otrok uši. Jaz to tako ali tako že vem in jim ne pustim blizu. Vsakemu svoja sramota.

VOJAK, *pikro*: Namesto, da bi se nagi podili po gozdovih in vsi pisali pesmi od same silne evforije.

KARATEISTOVA HČI: Saj so, v nekaterih gozdovih so družine, ki so se umaknile pred vsem in živijo v divjini. Tudi pozimi! Cele skupnosti! Ko izpolnim svoje poslanstvo mavrične bojevnice luči, se jim pridružim. Howgh!

KMET: Sporoči, če se boš hotela naučiti osnov lova.

KARATEISTOVA HČI: Nikoli! Človek se lahko razumsko odloči, da bo prizanesel. Zakaj se torej ne bi? Še komarju nisem nikoli storila žalega. Nikoli, razumeš?

KMET: Jedla boš pa kaj?

KARATEISTOVA HČI: Jagodičevje in gobe.

KMET: Zastrupila se boš še pred zimo. Če pa slučajno preživiš do januarja, boš imela potem velikonočni post ali kaj. *Kratko se zakrohota*. No, da boš vedela, dober pršut je tisti, pri katerem so na rožnati podlagi bele pikice soli. Ulovi si kakega jelena jeseni, pa suši na vetru, potem pa pridi k meni na vas, da probam tvoj jelenji pršut.

KARATEISTOVA HČI: Oh, hvala za ta nadvse koristni poduk.

KMET: A veste, da ima moj bratranec na Dolenjskem par jelenov in srn. Pred zidanico ima ogrado, ki teče krog prostrane jase tik ob gozdnem robu. In tam se ti podijo ti srčki. Ne tako, za zakol, hišni ljubljenci so mu. Ma lepo skrbi zanje. Pozimi so mu vsi pobegnili, jelen je z rogovi pretrgal ograjo, vseh pet komadov je zginilo za par dni, pa se niso preveč sekirali, ker so vedeli, da bodo prišli nazaj. In so res.

VOJAK: E, to bi jaz imel, jelena! Enega takega s huronskim rogovjem, pa z močnimi pleči, da bi ga lahko zajahal.

ZDRAVNIK: Še nilski konj bi se podrl pod tabo.

VOJAK: Ne res, ker mačk ne morem več imeti. Odkar vem, da je moja babica parkrat na leto zbasala vso leglo mačjih mladičev, starih morda eno uro, v plastično vrečko, jo vrgla v stranišče in potegnila, jih ne morem več videti. Dobim solze v oči, to pa se za vojaka ne spodobi. Včasih je enega ali dva pustila živeti, da muca ne bi bila preveč žalostna. Kakšna bitjeca so bila to! *Kar naenkrat ves raznežen*. Krhka, bela, puhasta, slepa. In mama muca je res objokavala svoje otročičke vse dokler je imela mleko. Potem je kmalu spet zanosila. Babica ji je morala mleko sama stiskati iz seskov. Bog pomagaj, kako se mi je takrat bruhalo od jeze in gnusa nad njo. Pa je bila drugače v redu ženska. Kuhala je sicer bolj slabo. Med vojno je primanjkovalo olja, in ko ga je enkrat spet bilo dovolj, ga je moralo biti povsod na pretek. *Pomolči*. Ah, mucke, to je moja šibka točka.

KMET: Na vasi še zdaj vsi to delajo. Ni denarja, da bi kastrirali.

VZGOJITELJ: Kot tudi reveži nimajo denarja, da bi iztrebili svoje uši.

KARATEISTOVA HČI: Iz tega razloga so moje najljubše živali pikčasti morski zajčki.

KARATEIST: Moje pa svinje bradavičarke. Kakšni sončki!

VZGOJITELJ: Očitno sem tukaj res edini pri zdravi pameti. To bo zato, ker posredujem na borzi.

VOJAK, *se reži*: Ti si res en klinec.

ZDRAVNIK: A veste kaj. Jaz si bom pa tule uredil vrtiček z zelišči. Rožmarin, lovor, bazilika, meta, timijan, žajbelj, vse klasike. Pozabljamo na klasike.

KARATEISTOVA HČI: Sanjam o Evropi, v kateri bi se vsi učili staro grščino. Ali vsaj latinščino! Da bi stopili v stik s temelji. Da bi vedeli, kako dolgo živi beseda. In misel. Da bi sanjali o junakih. Da bi spoznali, kaj je krepost. Ker ljudje sploh ne vedo, kaj to pomeni.

VOJAK: Ja biti krepek, kaj naj drugega pomeni?

KARATEIST: Če mene vprašaš bi se morali učiti japonščino. Čudovit jezik. Tenek, fin, zaokrožen ... Da bi si širili obzorja. Spreminjali možgansko strukturo. Okušali! Ti Japonci imajo čisto svoje perspektive.

VOJAK: Ali arabščino. Pomagalo bi proti zadrnosti.

KARATEISTOVA HČI, *patetično*: Kako lep bi lahko bil svet!

VOJAK: Se ti vidi, da nikoli nisi bila v vojski, punčka.

ZDRAVNIK: Le narava je lahko lepa, ne svet. Vam pravim, treba je biti čisto navaden človek.

KARATEISTOVA ŽENA, *z italijanskim naglasom*: Telo pove vse.

Karateist, jo objame čez ramena in jo poljubi na čelo. Zapre oči. Globoko vdihne.

Tišina.

KMET: A vam povem en vic? Bila sta mož in žena. Nista se mogla zmenit, kam bi šla na dopust. On je hotel iti smučat, ona v tople kraje. Pa ji pravi on: »No pa pojdi ti na Jamajko, jaz grem pa v Avstrijo smučat«. In sta šla. Tisto leto je bila smučarska sezona slaba, snega ni bilo nič. Žena pa si je našla jamajškega ljubimca, črnega ko noč, in se mu predajala dva tedna. Pa ga sprašuje: »Kako ti je ime, kako ti je ime ljubček?« A on noče in noče povedati. Nerodno mu je pač. Pride zadnji večer in ona mu reče: »Daj no, jutri grem, nikoli več me ne boš videl. Prosim, prosim, povej mi svoje ime, vsaj toliko da vem, koga naj se spominjam.« Pa odvrne on: »Naj ti bo. Ime mi je Sneg.« Ko se mož in žena spet srečata doma, ga ona vpraša: »A si se imel fino?« Mož razočaran odgovori: »Joj veš, nič nisem smučal, tam gor je bila sama gola

zemlja in odjuga.« Pa žena nazaj: »O a res, čudno, jaz pa sem na Jamajki našla petindvajset centimetrov snega.«

Bruhne v neustavljiv krohot, edini. Vsi ostali ga samo postrani gledajo. Po minuti ali dveh neha, se odhrka, se zave prisotnih in si obriše solze.

KMET: Ma vi ste mi družčina, ej!

VZGOJITELJ: Jaz bi sladoled.

ZDRAVNIK: Kaj bi jaz brez vas?

KARATEISTOVA HČI: Spletla bom ogromno visečo mrežo, v kateri se bomo lahko stisnili vsi skupaj in se gugali po mlečni cesti!

VZGOJITELJ: Ti, ki prizanašaš živalim. Komarjev ne ubijaš, praviš?

KARATEISTOVA HČI: Ne. Lepo olikano jih prosim, naj me motijo.

VZGOJITELJ: Dobro! Edino pravilno. Ampak kaj bi naredila, ljuba, če bi ti po glavi lezle uši?

KARATEISTOVA HČI, *po razmisleku*: Če res ne gre v miru ... Ampak le zato, ker uši neposredno in brez milosti trgajo blagor gostitelja. Če si gost, ne najedaj.

VZGOJITELJ, *ploska*: Bravo, bravo, o tem govorim že ves čas!

KARATEISTOVA HČI: Vendar je nasilje skrajnost.

VZGOJITELJ: Torej je za nasilje potreben skrajni primer.

KARATEISTOVA HČI: Se razume! Nasilje je izhod v sili.

VZGOJITELJ: Ko ni več nobenega drugega upanja. Verjemi ali ne, na borzi sem pacifist in flegmatik. Zato tudi lahko pobiram denar kot jesensko listje s pločnika. Ampak vrtec! Vrtec te nauči mnogo več kakor borza. Veš zakaj? Ker se šele v vrtcu zaveš obstoja uši. Ugotoviš, da je življenje borba. Na borzi ne. Tamkajšnje uši so lepo rejene in dobro skrite. Niti sanja se ti ne o njihovem ... mrgolenju.

ZDRAVNIK: Trikrat hura za vrtec! Hip hip ...

VSI: Hura!

ZDRAVNIK: Hip hip ...

VSI: Hura!

ZDRAVNIK: Hip hip ...

VSI: Hura!

ZDRAVNIK, *nataka novo rundo konjaka za vse, razen za starejši ženski. Slovesno. Predlagam zdravico. Dvigne polno skodelico za kavo proti sredini mize, drugi ga posnemajo. Karateistova žena se vztrajno smehlja; njen nasmeh je pristno topel. Na boj proti ušem!*

Trčijo.

VSI PIVCI: Na boj proti ušem!

KARATEIST: Preveslali bomo sedmero rek in preleteli sedmero gora, ko se bodo naši jazi zlili v roso in dajali piti žejnim bitjem dan za dnem.

KMET: Ej, prijatelji, a bi šli loviti sipe? Luč imam, in mrežo in nož. Potem zakurimo en pošten kres na skalah, zapojemo kako ljudsko in pečemo kalamare.

VOJAK: Ma ti si mi brihtna žival!

KMET: Joj no, nehaj laskati vsem povprek.

VOJAK: Samo nobenemu se ne da, stari. Pijani smo ko koale.

VZGOJITELJ, *ves tresoč*: Tu sem v eni noči prekoračil mojo letno mero čistega žganja. Že od prejšnjega tisočletja nisem spil več kot dveh ta kratkih v dvanajstih mesecih. Takrat sem se zbal, da bom postal alkoholik. Z družbo smo vsak petek hodili pit na klopco v parku. Potem pa na burek. Pijanci pa taki! Vi, ne oni!

KARATEISTOVA HČI: Izvoli oditi, če želiš, nihče ti ne brani, prijatelj.

VZGOJITELJ, *skoči na noge, tik pred jekom*: Zdaj me bo pa še naganjala !

ZDRAVNIK: Hej, v redu je dragi, pomiri se. Spij še enega pa ti ne bo več žal. Za nič ti ne bo več žal. Kaj te mika, konjaček ali pelinkovček?

VZGOJITELJ: Pustite me pri miru!

KARATEISTOVA HČI: Kako spokojen je spomin na otroke, ki se igrajo v bazenu penastih opek.

KARATEIST: O! Najboljše kazalo družbene blaginje so otroci. Ker še niso lažnivi. Sploh nima veze, kaj se pogovarjamo mi, ker se vsi lažemo. In ker nas briga za tuje besede.

KMET: Burin začenja brit.

VOJAK: Ampak najbolj carsko življenje imajo pa ponirki, brez dvoma, stari. A si predstavljaš, da lahko plavaš in letiš, goltaš ribe in čutiš zrak med perutmi, preostanek dneva pa si trebiš perje, čepiš na majajočem čolnu ali na trdni skali, in opazuješ varljivo lepoto pred teboj.

ZDRAVNIK: Ne moreš imeti vsega.

VOJAK: Če si ponirek očitno lahko.

KARATEISTOVA HČI, *zamaknjeno*: Utihnita in glejta, kresnice dežujejo na nas! In kopamo se v nebeških vodometih, ki dišijo po sivki, po morju, po telesih! Ovila se bom v sveže oprano posteljino in postala kip in živela, živela dokler ne ujamem utrinka v dlan!

VZGOJITELJ: Spoštovani gospod karateist, iz srca mi je žal, da vam moram sporočiti to srce parajočo novico: vaši hčeri se je dokončno odpeljalo.

KARATEIST, *jezno*: A mislite, da se vam ni že dolgo tega? Sploh pa, kdo določa kdo je nor in kdo ni? Ti gotovo ne. Saj niti rumenega pasu nimaš. Ko boš enkrat zmogel razbiti opeko pijan, pa se oglasi in pomenila se bova o moji hčerki.

KARATEISTOVA HČI: Čez nebo se pnejo neznane črke, besede, ki jih ne znam brati, ampak jih razumem bolj kot vaše. Če se ne bi pripela na vaše oči, bi bili vaši glasovi manj polni, manj jasni kot petje ptic. Toliko glasov, toliko besed, ki jih nihče ne ujame v dlan in jih poboža, drviyo mimo misli, mimo glav, in se odbijajo od praznih sten.

V bližini se sliši cmokajoče čofotanje, sikanje, grčanje. Navzoče spreleti srh, čeprav se sprva vsak pri sebi vpraša, mar ni morda vinjenost kriva za prisluha.

VOJAKOVA ŽENA, *zakriči*: Zakaj me nikoli nihče ne sliši? Zakaj mi nikoli nihče ne odgovori?

Tišina.

VOJAK: Nekaj je v morju.

ZDRAVNIK: Tiho bodi tepec. Raje poslušaj.

Tišina.

VOJAK: Pa ne bom zdaj tukaj ždel ko miš.

VZGOJITELJ: Ne bodi še ti gnida. Nekaj nam grozi, slišiš.

Tišina.

VOJAK: Ne, ničesar več ne slišim.

ZDRAVNIK, *pritajeno*: Zato, ker nas to nekaj opazuje. In prisluškuje.

VOJAK: Pa daj mi ti razloži, zakaj bi nam kdo prisluškoval?

ZDRAVNIK: Ker si želimo sprememb! Ker se ne šalimo! Lahko bi rekli, da smo radikalci!

VZGOJITELJ: Res, v Londonu imajo že povsod kamere po ulicah, zakaj jih ne bi na skrivaj imeli tudi tu?

VOJAK: Prvič, nismo na ulici. Drugič, ta diktatura je preveč zvita, preveč napredna, da bi se posluževala preveč odkritega nadzora ali nasilja. Hinavska je kot kača, ki se ti priplazi za hrbet iz luknje v skalni steni, na katero si naslonjen. Piči te in umreš počasne smrti, ne da bi točno vedel, zakaj in kako se je zgodilo. Ljudje hodijo v službo, norijo ko kure brez glave in komaj čakajo dopust, da bodo lahko malo ležali, drugega tako ne morejo, ker so preveč

izčrpani ali ker nimajo cekinov, obenem pa ne vedo, da so že tri četrt mrtvi. Edini, ki zares živi je tale (*pomigne na kmeta*), ta pa je žal butast ko kmet. Saj niso sami krivi! Krivo je slabo šolstvo na deželi, se razume. Čeprav... Nekaterim ni pomoči.

VZGOJITELJ, *posmehljivo* : Bog pomagaj, in od kdaj so vojaki pametnejši od kmetov? Pa brez zamere, stari.

KARATEIST: Prijatelji. Dragi moji! Čas je za skupinsko meditacijo.

KARATEISTOVA HČI: Da, oče, prosim, jaz ... jaz ne zmorem več.

ZDRAVNIK: Ampak ... Še nikoli v življenju nisem meditiral. In treba je biti previden. Tisto prej bi bil lahko duševni bolnik, ki lahko kadarkoli skoči izza skal in nas napade s sekiro recimo.

VZGOJITELJ, *karateistu* : Če vsi pomremo, si ti kriv.

KARATEIST: Ko si mrtev, te ne zanima več, kdo je kriv. To je sploh neumno vprašanje. Sicer pa, če bi nas kdo hotel napasti, bi nas verjetno že.

VZGOJITELJ: Gotovo ga zanima meditacija, pa raje še malo počaka. Poleg tega bomo med meditacijo lahka tarča.

KARATEIST: Morda. Ali pa nas je nekdo za šalo potegnil. Malo prestrašil. Ali pa smo bili priča sporočilu duhov. Ali pa smo tako povezani, da imamo skupinske prisluhe. To je čisto mogoče. Sploh zato, ker alkohol, kot vsaka droga, razpira zavest in jo vabi kvišku, kjer sreča druge zavesti in se z njimi ljubi ali sovraži, spaja ali bori. To je tudi njegova vloga. Vse ima svojo vlogo, svoj namen, prijatelji, alkohol, dobro in zlo. Zato telo seveda ni pomembno. Dušo je treba negovati, ljubi bratje, dušo! Zato ji zdaj privoščimo očiščenje in mir. Zaprite oči.

ZDRAVNIK: Ampak ...

KARATEISTOVA HČI: Tišina.

KARATEIST: Vsi zaprite oči. Vzravajte hrbte in se prepričajte, da vam je udobno. Lahko se tudi uležete ali usedete na tla, se držite za roke, kakor vam narekuje vaš edini jaz. Tisti prvinski, ki se kot netesan kamen skriva pod plastmi zloščenega marmorja. Poslušajte ga. Vedno ga poslušajte.

V temi se vidi le obrise starejših žensk, ki se uležeta na tla druga ob drugi in se primeta za roke. Karateistova hči se ob klopi usede po turško in položi roke na kolena. Moški ostanejo na svojih mestih.

KARATEIST: Zdaj si v misli prikličite planjavo. Stepo. Drevesa so redka, a mogočna. Razvejana. Brezvetrje je, a sopare še ni, ker sonce šele vzhaja. Vidite ga, kako v loku spokojno ubira svojo pot. Z njim stopite v korak, ga pobožate. Ne speče vas, ker nimate več telesa. Pustili ste ga na ravnini. Nekaj časa igraje potujete s soncem ... Poslovite se in odidete dalje, višje, v hipu predrete atmosfero in končno lebdite v breztežnosti. Okoli vas je nešteto

srebrnih, prozornih duhov, vam enakih, vendar ni gneče, ker je prostora dovolj za vse in bližina vas ne moti. Sleherno obličje se razkriva kot sestra ali brat. Vsi ste goli in lepi. Sijete. Krožite. Vetra ni, a skrivnostni tokovi energije vas nosijo na svojih mehkih dlaneh. Prepuščeni ste jim, voljni kot svila, srečni brez razloga. Včasih si moramo dovoliti biti srečni brez razloga, ker je ta sreča naš najnaravnejši občutek. Je volja divjakov, ki drviyo skoz gozdove. Je volja duha, ki brezglasno vihra po svodih veselja. Svoboda je občutek nerazumske sreče. Tiste, ki zaobjame človeka, ko stoji na visoki čeri gledajoč razprt ocean, prazna obzorja, proti katerim ga nese veter. Ta človek se smeji, a ne ve čemu, smeji se in vpije od radosti, ker je veter iztrgal njegovo dušo telesu in jo ponesel v prosojnost. Tako kot je tisto nekaj vzelo vašo in jo zalučalo v odsotnost otipljive materije. Kot z reko nepremično plavate s svetlobnimi tokovi, začutite, da se zmanjšuje brzina in končno ste izpljunjeni v jezero. Prijetno ledeno je. Turkiz obliva vašo bit in jo umiva. Spira rane in izdira zemeljske trne. Sredi jezera je kristal. Na njem sedi starešina. Nagonsko veste, kdo je. Njegovi lasje in brade segajo do gladine in se razprostirajo po njej. Zarasel je s skalo in z jezerskim dnem. Veste, da je tu od samega začetka, ki je nedoločljiv, ker ni časa. Tudi prostora ni, ker je vse eno. Veste, da je vaš oče. Njegove oči so neskončnost. Smehljajo se vam. Drsitate proti njemu. Ko se navsezadnje dotaknete kristala, se on dotakne vas. Na čelo vam položi dlan. Ob njegovem dotiku padete v mesečino. Kopate se v polni Luni. Končno se počutite živi. Vsak del svojega telesa čutite, čeprav je ločeno od vas. Slišite, kako utripa kri v mezinčku levega stopala. Zavedate se. Polno, jasno, celovito. Slišite, kako se v zraku vrti ognjeno listje. Vidite, kako vse pada, tudi vi. Pade, in nahrani zemljo, ki pošlje svojo moč, padle duhove, ki jih je bila poljubila in vzela vase, nazaj gor v nebo, kjer se raztopijo v zraku in se preoblikujejo vedno znova in vedno drugače. Vsako bitje je sestavljanka, vsako bitje nosi v sebi naključne drobce zgodovine in prihodnosti, atome padlih in še nerojenih. Pred vašimi čuti se odgrne zavesa v kristalno dvorano, kjer mrtvi prepelijo v zvezdni prah in živi vstajajo iz njega. To je ples večnosti. To je kroženje. Neodvisno od teže, časa, prostora, sanj. Vsako bitje je spočetka belo. Čisto, kot zdaj vi. Zdaj razumete, da ni nobene nujnosti. Da je vsak kriv in vsak nedolžen. Da je odgovornost opazovanje lastnih strahov v zrcalu. Da smo vsi le zvezdni prah. Kaplja ste v jezeru. Še zdaj padate, potonete v črnino. V gluhi nič. Zdaj ne čutite več popolnoma ničesar. Prosti ste.

Sliši se le valove. Črički so tiho. Morda je prepozno, morda meditirajo tudi oni. Tišina.

Vzgojitelj prižge cigareto. Nato še vse tri sveče. Kadi. Tišina.

Ženski dvigneta trup, a tiho ostaneta na tleh, ležé. Glavo si podpirata s komolci, z dlanmi. Karateistova hči odpre oči. Ostane po turško.

VOJAK, *zategnjeno*: Stari moj.

Karateist izgubljeno strmi pred sabo. Pogleda vojaka, se odsotno nasmehne in strmi mimo njega. V ozadju poblisne strela.

ZDRAVNIK, *tokrat izpito*: Nevihta prihaja.

KARATEISTOVA HČI: Pa nas le niso napadli...

KMET: Ej, jaz nisem razumel. Kakšne kaplje si rekel?

KARATEIST: Ne trudi se. Bistveno je ne razumeti. Ne hoteti razumeti.

KMET: A veste, da je moja ta mala že pri dveh letih in pol hotela pit kavo. Evo, tudi tega nikakor nisem mogel razumeti. Prekrižala je nožice kot damica in tako malo bebasto govorila ka-va, ka-va. Žena jo je včasih peljala v mesto po nakupih; potem sta skupaj zavili na kavo. Brezkofeinsko ji je kupovala.

ZDRAVNIK: Ta bo umetnica.

KMET: Ne, vinarka.

VOJAK: To ti je eno in isto.

VZGOJITELJ, *skoči pokonci, iztrga roko karateistu in mu jo začne divje stresati*: Kar je res, je res! Vi ste fant od fare. A veste, da nisem se nisem spomnil uši že odkar ste utihnili. Pomisli, po navadi se mi prikradejo v misli najmanj vsakih sedemnajst sekund. Sem štopal.

Karateist se zdi zmeden. Čoha se po glavi in se poskuša smehljati.

ZDRAVNIK: Na to bi lahko nazdravili.

Natoči in razdeli novo rundo vsem moškim.

ZDRAVNIK: Na dušo!

VSI MOŠKI: Na dušo!

Izpijejo. Zažvižga močan veter. Zvija se med lističi, ki šeleste ploskajo. Grmi. Tu in tam nekje na odprtem udari strela. Valovi bijejo ob skale. Potem krohot. Mogočen, zvoneč, lepljiv krohot.

VOJAK: Ne bojte se. Z vami sem. Ni ga boljšega poznavalca nožev v Sloveniji.

Iz morja se dvigne Leviatan. Oduren na pogled se razume, pošast pač. Z repom tleska po tleh kot z bičem.

LEVIATAN : Ta meditacija je bila res ganljiva.

Še vedno mu gre na smeh.

LEVIATAN, *karateistu* : Ampak, dovolite, gospod, vi ste vendar na tihem verni ! Kar malo mi je žal, da boste moja večerja. Vernik! Če želite, vas bom prihranil za posladek.

VOJAK : Dovolite, gospod, vsaj predstavili bi se lahko, če si že drznete takole vdreti v ožji krog starih prijateljev. Sicer pa se ne šalite. Pred vami stoji slovenski vojak, veteran na frontah bližnjega vzhoda, vztrajni in neustrašni borec, ki ne pozna bolečine, zvesti učenec mojstra japonskih borilnih veščin, ki ga nameravate povečerjati. Skupaj sva nepremagljiva, torej vam svetujem, da si večerjo najdete drugje. Saj imate celo morje na izbiro, za božjo voljo.

LEVIATAN : Leviatan, biblijska pošast, me veseli. *Vojaku ponudi nekaj podobnega dlani, kamor hrabri bojevniki ne seže.* Poslušajte, ubožec. A bi bilo vam zabavno od začetka do konca večnosti jesti samo ribe in glavonožce ? Školjk ne maram, veste. Tu in tam mi pač zadiši meso. Sploh, ko imam čast biti priča modrim pogovorom, kot so vaši. Modrost me vedno naredi lačnega. Zato si vas bom privoščil za aperitiv, če dovolite ? Oprostite, res sem sestradan, zadnjih par let sem iz dolgčasa prespal, zdaj pa me je zbudila sla po človeškem mesu.

Preden bi ubogi vojak utegnil odgovoriti, izgine v orjaških ustih Leviatana, ki zavzemajo velik del njegovega sluzastega telesa. Vojak utegne izustiti javkajoč krik, potem izgine kot arašid v človeških ustih.

Tišina.

LEVIATAN : Vidim, da vam je malo nerodno. *Zdravniku.* Poslušajte vendar, prej ste tako velikodušno ponujali pijačo, meni pa nič ? Konjak ali pelinkovec če se ne motim? Konjaka bi prosil, da malo poplaknem. Tale ni bil prav okusen. Preveč sala in premalo mišic veste. Malo sala mora biti, vendar ... moj okus je izbran, ker sem ga imel priložnost piliti cela tisočletja. Vi mi zgledate okusnejši, iskreno rečeno.

Zdravnik strahoma, molče toči konjak v kavno skodelico.

LEVIATAN : Oh, ne dajte si vendar dela s tem, prijatelj! Kar za steklenico vas bi prosil, če vas ne moti. No glejte, tako lahko nazdraviva !

Z desnico si postreže s trebušasto steklenico konjaka, nazdravi z zdravnikom, kateremu se roka silovito trese. Izpije, nato z levico pospravi zdravnika v ustno votlino. Zdi se, da se iz njegovega želodca sliši zdravnikov jok.

LEVIATAN : Res sem lačen, očitno ga nisem dovolj dobro prežvečil. Spet bom imel prebavne težave. *Zaskrbljeno zavzdihne.*

KMET, *priliznjeno* : Imate pa zdrav apetit, gospod! To je ta prav dedec. Človek, no, torej, bitje, ki dobro jé, mi je vedno pri srcu. Kaj je lepšega v življenju kot dobra hrana in poln kozarec ? Če izvolite malo počakati, vam takoj prinesem najboljši kraški pršut, sir in teran. Če se ne motim imam nekje celo letnico 2007. To je bilo dobro leto veste, sončno, a ne prevroče. Grozdi so bili nabrekli kot ... vaše oči gospod, ja prav kot vaše oči, kar je res, je res.

LEVIATAN : Prinesite, prosim, če ste tako prijazni!

Kmet steče in se kmalu vrne z narezkom in s steklenico. Leviatan si strese pladenj v usta, na dušek popije vrhunski slovenski teran letnik 2007, blagohotno pogleda kmeta in si ga potisne v usta.

LEVIATAN : Preprosti ljudje so mi najbolj pri srcu, kar je res, je res.

Vzgojitelj prihuljeno poskuša izginiti s prizorišča. Morska pošast ga prime za pas in ga stisne v objem.

LEVIATAN : Kaj se ne bi malo pocrkljali, preden greste ? Nimam uši, obljubim.

VZGOJITELJ : No, jaz se ne maram crkljati. To je za ženske.

LEVIATAN : No, če je pa tako ...

In si ga zbaše v usta.

LEVIATAN : Se vam zdi, da prehitro jem ? Uživam le, ko jem hitro, ko mečem hrano vase. Dolgotrajno naslajanje nad vsakim grižljajem me dolgočasi. Sicer pa je zdaj prišel čas za tortice : ženske in otroci! Kar naprej, gospod vernik. Ne bojte se. V želodcu boste verjetno srečali vaše prijatelje, konjak in vino. Na varnem boste lahko nadaljevali pojedino in meditirali po mili volji. Kaj pravite ?

KARATEIST : Če dovolite, gospod, jaz sploh nisem veren. Verjamem le v vzvišenost duše nad telesom, kot vsi spodobni metafiziki pač. In če smo že pri tem, malo meditacije in manter vam ne bi škodilo. Za pomiritev vašega požrešnega duha! Tudi postiti se je treba vsake toliko časa. In meso je težko za želodec.

LEVIATAN : Vem, zakaj pa mislite, da ga splakujem z alkoholom?

KARATEIST : To je začaran krog, dragi gospod! Vi potrebujete pomoč. Potrebujete ljubezen. Smem vprašati, ali imate partnerico? Mamo, očeta, brate, sestre?

LEVIATAN : Oh, ne bodite tako nesramni, saj se bom še zjokal!

KARATEIST : Le pomagal bi vam rad!

LEVIATAN : No, če je pa tako ...

In si ga zbaše v usta.

LEVIATAN : U, tale je bil pa sočen! Samo meso. Se mu vidi, da vsako jutro razbija strešnike.

Karateistova hči zaihti. Karateistova žena še vedno molči. Zdi se kot da se bo na njenem obrazu vsak čas zarisal tisti vsevedni, tihi nasmeh. Vojakova žena je blede. Trepeta.

KARATEISTOVA HČI : Oče! O, nebeška vrata se odpirajo in arhangeli te umivajo z zlatimi studenci! Vidim, vidim, kakšen sprejem ima zate pripravljen starešina. Okopal se boš v mavricah, ne le v mesečini! Roji kresnic bodo tvoj kopalni plašč! In blagoslovljen boš stopal po večni poti, resnici naproti.

LEVIATAN : Kakšni resnici, lepo vas prosim, to je že smešno. *Zvonko se zaheheta.* Nič takega se ne dogaja, to vam lahko zagotovim. Častna biblijska. Vaš očka je zdajle še cel v mojem želodčku. Plava v trebušni kislini, kjer najde vojakovo glavo, ki se že začinja razkrajati. Kmalu bo začel razpadati tudi sam. Dal mi bo svojo življenjsko moč, da bom lahko živel dalje. Tako to pač gre, miška. Močnejši pojejo šibkejšo, konec zgodbe.

KARATEISTOVA HČI : Vsaj pesnici prizanesite. Pesnici in njima. Vse smo ženske. Vse smo ali bomo matere. In to je tisto, kar šteje ... biti mati. Ne? Dajte mi priložnost biti mati. Prosim. Prosim vas.

LEVIATAN : Joj, žal mi je punči, nisem še čisto sit in ti si čisto prepametna zame ...

Vzame jo v naročje, jo strastno poljubi in pojé.

Pogleda preživeli ženski in zavzdihne.

LEVIATAN : Dajta mi pelinkovec, materi. Čas je za digestiv.

Karateistova žena mu poda steklenico. Leviatan pije.

LEVIATAN : Tako. Dovolj bo za danes. Slabo mi je. To je zato, ker prehitro jem ... Ampak vidve bosta tiho, ker sta ženski. Čas je, da grem nazaj spat. To je edini nasvet, ki vama lahko dam. Spita čim več. V spanju je vsak človek genij.

Zazeha, rigne in tleskne z repom. Leno se pomakne nazaj v morje. Preden se potopi v valove, pomežikne preživelima ženskama.

LEVIATAN : Srečen konec sveta, dragi moji.